

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Еленка Стоилова Георгиева

Пловдивски Университет „Паисий Хилендарски“, Биологически факултет, катедра
„Биология на развитието“

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

по: област на висше образование 4. Природни науки, математика и информация

професионално направление 4.3. Биологически науки

докторска програма Молекулярна биология

Автор: Татяна Миладинова Кичукова

Тема: *Сравнителен експресионен анализ на некодиращи микро РНК молекули в периферна кръв и серум при деца от аутистичния спектър*

Научни ръководители: доц. дбн Тихомир Въчев – ПУ „П. Хилендарски“

доц. дсн Самир Наимов – ПУ „П. Хилендарски“

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Определена съм за член на научното жури със заповед № РД-21-2186 от 22.12.2022 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) относно процедурата за защита на дисертационен труд на Татяна Миладинова Кичукова – докторант в редовна форма на обучение към катедра Физиология на растенията и молекулярна биология с научни ръководители доц. дбн Тихомир Въчев – ПУ „Паисий Хилендарски“ гр. Пловдив и доц. дсн Самир Наимов – ПУ „Паисий Хилендарски“ гр. Пловдив. Темата на дисертационният труд е „Сравнителен експресионен анализ на некодиращи микро РНК молекули в периферна кръв и серум при деца с разстройство от аутистичния спектър“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование: 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление: 5.3. Биологически науки, докторска програма: Молекулярна биология.

Представеният от Татяна Миладинова Кичукова комплект материали на електронен носител е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, включва всички необходими документи, които се коректно подготвени и представени.

2. Актуалност на тематиката

Дисертационният труд на Татяна Ковачева е свързана с актуален проблем в световен мащаб относно нарушенията в развитието на заболявания от аутистичния спектър. Важен момент в областта на тези заболявания е наличието на все още ненапълно изяснени и налични данни свързани с причините и механизмите, които предизвикват развитие на тези патологични състояния. Заедно с това изключително важно е и уточняването на основните и

най-адекватни методи за лечението им, което по безпорен начин е свързано с ранната диагностика и уточняване на заболяването. Всичко това представя настоящата разработка и изследване като едно актуално и необходимо за специалистите проучване.

3. Познание на проблема

Представеният литературен обзор е задълбочен преглед на най-важните моменти относно установените данни към момента, които подчертават значимостта и актуалността на целта и поставените задачи на изследването. Докторантката обръща особено внимание на основните фактори асоциирани с разстройствата от аутистичния спектър, както и за данни свързани със значението на малките некодирани РНК молекули, класификациите на РАС по DSM IV и DSM V. Циркулиращите РНК се разглеждат от позицията на възможни диагностични маркери, които могат да подпомогнат и за изясняване патогенезата на РАС. Литературният обзор е достатъчно обхванен, задълбочен, който мотивира целта и задачите на дисертационната теза.

4. Методика на изследването

Целта и задачите на изследването се постига с прилагането на подходящо подбрани молекулярно-биологични методи, като прилагането им е спрямо група деца диагностицирани с РАС, група здрави деца с подобна възраст, както и такива за валидиране на резултатите при 38 деца с РАС и 28 здрави деца. Методите са представени коректно и задълбочено. Използвано е и подходящ биоинформатичен и статистически набор от методи, които позволяват правилна интерпретация на резултатите.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд е написан в общо 127 страници, като са включени 8 информативни таблици и 41 демонстративни фигури. Дисертационният труд е структуриран стандартно, като включва частите – въведение, литературен обзор, цел и задачи, резултати, дискусия, заключение, изводи, приноси и списък на използвана литература от общо 141 литературни източника. Отделните части за резултатите са представени коректно, задълбочено и последователно. Това представя докторантката като един много добре информиран по проблема млад изследовател, който може да прилага адекватни методи спрямо поставените задачи. Използвайки точна научна терминология докторантката интерпретира получените резултати, които са обобщени в общо шест извода и три оригинални приноса, които могат да бъдат приети като фундаментални с възможности за практическо приложение.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Докторантката Татяна Кичукова е приложила три научни публикации, в които е първи автор. Това е показател за личния принос, както и за основното и преобладаващо участие на докторантката при разработването и публикуването им. Съдържанието на публикациите е

свързано с тематиката на дисертационния труд, като едната е публикувана в списание с квантил Q1 и импакт фактор за 2021 г. – 3.92. Другите две публикации са отпечатани в списание с Q3 и SJR.

7. Автореферат

Авторефератът отговаря на общоприетия стандарт и е написан в 32 страници. Включва достатъчно информация относно отделните глави на дисертацията, които са подкрепени от информативни таблици и фигури.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Нямам препоръка към дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Дисертационният труд показва, че докторантката Татяна Миладинова Кичукова притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност Молекулярна биология като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Татяна Миладинова Кичукова в област на висше образование: 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.3. Биологически науки, докторска програма Молекулярна биология.

09. 03. 2023 г.

Изготвил становището :

Доц. д-р Еленка Георгиева